

Ατυχήματα & ασφάλεια σε διεθνείς ταξιδιώτες

Οι ταξιδιώτες που διασχίζουν διεθνή σύνορα και οι οποίοι βρίσκονται μακριά από τις κατάλληλες ιατρικές υπηρεσίες της χώρας καταγωγής τους εκτίθενται σε κίνδυνο να νοσήσουν ή να τραυματιστούν. Ο κίνδυνος θανατηφόρου ατυχήματος σε ταξιδιώτες συνεχίζει να είναι πρόκληση. Ο κίνδυνος τραυματισμού σε διεθνείς ταξιδιώτες έχει αναγνωριστεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO) και από το Κέντρο Ελέγχου και πρόληψης νοσημάτων (CDC) των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Ο αριθμός των θανάτων από τραυματισμούς σε ταξιδιώτες εκτιμάται να είναι 25 φορές μεγαλύτερος από τον αριθμό αυτών που οφείλονται σε λοιμώδη νοσήματα. Επομένως η ασφαλιστική κάλυψη για την υγεία κατά τη διάρκεια του ταξιδιού θεωρείται πολύ σημαντική για όλους τους ταξιδιώτες και ιδιαίτερα για άτομα με υποκείμενες νόσους, αυτούς που ταξιδεύουν προς αναπτυσσόμενες τροπικές ή υποτροπικές περιοχές και για όσους προγραμματίζουν μακράς διάρκειας ταξίδια.

Ποιές είναι οι πιο συχνές αιτίες τραυματισμού σε ταξιδιώτες;

Τα τροχαία ατυχήματα, ο πνιγμός και τα ατυχήματα που σχετίζονται με δραστηριότητες σε ύδατα και η βία αποτελούν τις πιο συχνές αιτίες τραυματισμού σε ταξιδιώτες. Άλλες αιτίες τραυματισμών περιλαμβάνουν φυσικούς κινδύνους κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο και στην έρημο. Η δημοτικότητα του οικολογικού τουρισμού και των «περιπετειωδών» ταξιδιών είναι πιθανόν να προκαλέσει αύξηση του αριθμού και της ποικιλομορφίας των ατυχημάτων σε απομακρυσμένες περιοχές, των εγκαυμάτων, δηλητηριάσεων, ναρκωτικών, αυτοκτονιών, εμφυλίων διαμαχών και τρομοκρατιών.

Πόσο συχνά είναι τα ατυχήματα σε διεθνείς ταξιδιώτες;

Οι τραυματισμοί είναι 7 από τις 15 κορυφαίες αιτίες θανάτου παγκοσμίως μεταξύ των ατόμων ηλικίας 5-44 ετών. Οι τραυματισμοί αντιπροσωπεύουν περίπου 5 εκατομμύρια θανάτους σε όλο τον κόσμο. Τα ατυχήματα είναι η δεύτερη συνηθέστερη αιτία θανάτου σε άτομα που βρίσκονται μακριά από την πατρίδα τους, μετά τις καρδιαγγειακές παθήσεις. Περισσότερο από τα δύο τρίτα των μη θανατηφόρων ατυχημάτων αφορούν ταξιδιώτες ηλικίας 25-54 ετών. Οι ταξιδιώτες έχουν 10 φορές περισσότερες πιθανότητες να πεθάνουν ως αποτέλεσμα ενός τραυματισμού παρά από μια μολυσματική ασθένεια. Εκτιμάται ότι 18-24% των θανάτων σε ταξιδιώτες οφείλεται σε τραυματισμούς ενώ μόνο το 2% οφείλεται σε λοιμώδη αίτια.

Οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) είναι από τους κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς στον κόσμο. Παρά τις αυξανόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών σχετικά με την ασφάλεια του ταξιδιού, οι

τραυματισμοί των τουριστών παραμένει ουσιαστικά ένα αόρατο πρόβλημα. Η σχετική ηλικιακή κατανομή δείχνει ότι οι ταξιδιώτες μεταξύ 25 και 64 ετών - και κατά κύριο λόγο άνδρες - είναι ιδιαίτερα επιρρεπείς σε θανάσιμους τραυματισμούς κατά τη διάρκεια διακοπών. Οι μεγαλύτερης ηλικίας ταξιδιώτες τραυματίζονται κυρίως από την υπερβολική προσπάθεια κατά τη διάρκεια της φυσικής δραστηριότητας (κολύμπι, σκι, πεζοπορία στο βουνό), και οι μικρότεροι κυρίως από τροχαία ατυχήματα.

Σε ότι αφορά ταξιδιώτες στην Ελλάδα, το 2000, 2% του συνόλου των τραυματισμών που αντιμετωπίστηκαν στα νοσοκομεία και το 3,5% των θανατηφόρων τραυματισμών στην Ελλάδα αφορούσε τουρίστες. Σε σύγκριση με τους Έλληνες κατοίκους, οι τουρίστες που τραυματίστηκαν ήταν κυρίως μεταξύ 15 και 64 ετών και αυτοί που τραυματίστηκαν θανάσιμα ήταν μεταξύ 25 και 44 ετών και κυρίως άντρες. Τα ατυχήματα μεταφορών (κυρίως οδικής κυκλοφορίας) και ο πνιγμός αντιπροσώπευαν πάνω από το 70% των θανατηφόρων τραυματισμών μεταξύ των αλλοδαπών τουριστών.

Οι τραυματισμοί από **τροχαία** αναφέρονται από τη βιβλιογραφία της ταξιδιωτικής ιατρικής ως η πιο κοινή αιτία θανάτου τραυματισμού για τους τουρίστες. Σχεδόν 3.500 άνθρωποι πεθαίνουν κάθε μέρα, συμπεριλαμβανομένων 1.000 παιδιών, σε όλο τον κόσμο ως αποτέλεσμα των τροχαίων ατυχημάτων που αφορούν σε αυτοκίνητα, λεωφορεία, μοτοσικλέτες, ποδήλατα, φορτηγά, ή πεζούς. Ο αριθμός αυτός ενδέχεται να διπλασιαστεί μέχρι το 2020. Πάνω από το 85% αυτών των ατυχημάτων (και το 96% των παιδικών θανάτων) συμβαίνουν σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος.

Ο **πνιγμός** αναφέρεται συχνά ως μία από τις κύριες αιτίες θανάτου από τραυματισμό μεταξύ των τουριστών. Το ποσοστό θανάτου μεταξύ των δυτών, παγκοσμίως εκτιμάται περίπου σε 15-20 θανάτους ανά 100.000 δύτες ετησίως. Οι παράγοντες κινδύνου μπορεί να σχετίζονται με έλλειψη εξοικείωσης με τα τοπικά θαλάσσια ρεύματα και τις συνθήκες του νερού, τις παλίρροιας, επικίνδυνα θαλάσσια ζώα, όπως αχιούς, μέδουσες και κοράλλια. Επιπλέον και το αλκοόλ συμβάλλει σημαντικά στην επίπτωση των πνιγμών και ατυχημάτων. Οι καταδύσεις και η κολύμβηση με αναπνευστήρα γίνονται όλο και πιο δημοφιλείς σε ταξιδιώτες των παράκτιων προορισμών.

Η **βία** είναι μια πολύ σημαντική αιτία τραυματισμού ή και θανάτου σε ταξιδιώτες. Το 2000, περίπου 1,6 εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους από βία και μόνο το ένα πέμπτο ήταν θύματα ένοπλων συγκρούσεων. Ο αριθμός θανάτων από βία σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος είναι τουλάχιστον 3 φορές υψηλότερος από εκείνο σε ανεπτυγμένες χώρες.

Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη συχνότητα των ατυχημάτων σε ταξιδιώτες;

Η συχνότητα των τραυματισμών που σχετίζονται με ταξίδια εξαρτάται από τον προορισμό, τη διάρκεια, και τις προγραμματισμένες δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Επιπλέον, το φύλο μπορεί επίσης να είναι ένας άλλος παράγοντας που συμβάλλει στην επίπτωση των τραυματισμών σε ταξιδιώτες. Οι άνδρες ταξιδιώτες έχουν περισσότερες πιθανότητες από τις γυναίκες να πεθάνουν από τραυματισμούς ενώ ο βιασμός και η σεξουαλική κακοποίηση αποτελούν κινδύνους κυρίως για τις γυναίκες ταξιδιώτες.

Παράγοντες που συμβάλλουν στα τροχαία ατυχήματα κατά τη διάρκεια του ταξιδιού περιλαμβάνουν την έκθεση σε άγνωστο και επικίνδυνο περιβάλλον, οδήγηση στην αντίθετη πλευρά του δρόμου, ανεπαρκείς προδιαγραφές των οχημάτων, άγνωστοι κανόνες και κανονισμοί καθώς επίσης προβλήματα επικοινωνίας λόγω γλωσσικών δυσκολιών, και η αύξηση της ριψοκίνδυνης συμπεριφοράς ως αποτέλεσμα της ανέμελης.

Όσον αφορά τη βία οι ταξιδιώτες θεωρούνται γενικά από πολλούς εγκληματίες ως πλούσιοι, άπειροι και αφελείς, και μη εξοικειωμένοι με τον πολιτισμό της χώρας προορισμού, και επομένως είναι καλοί στόχοι. Η επίσκεψη σε περιοχές με μεγάλη φτώχεια, σε άγνωστο περιβάλλον και ιδιαίτερα τη νύχτα, η πολιτική αναταραχή, η κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών ή η χρήση ναρκωτικών, είναι παράγοντες που αυξάνουν την πιθανότητα προγραμματισμένης ή τυχαίας βίας κατά τη διάρκεια των διακοπών.

Ποιά είναι τα προληπτικά μέτρα για ατυχήματα σε ταξιδιώτες;

Οι ταξιδιώτες πρέπει να είναι ενήμεροι για τους κινδύνους από ατυχήματα στις χώρες προορισμού, ειδικά για τροχαία ατυχήματα, πνιγμούς και βία.

Για να μειωθεί ο κίνδυνος των τροχαίων ατυχημάτων, οι ταξιδιώτες θα πρέπει να λαμβάνουν τα κάτωθι προληπτικά μέτρα:

- Να έχουν μια διεθνή άδεια οδήγησης καθώς και την εθνική άδεια οδήγησής.
- Να έχουν πλήρη ασφαλιστική κάλυψη υγείας για ιατρική θεραπεία τόσο για τραυματισμούς όσο και για λοιμώξεις.
- Να προσέχουν τους κανονισμούς που αφορούν την κυκλοφορία και την συντήρηση των οχημάτων, καθώς και την κατάσταση των δρόμων, στη χώρα προορισμού.
- Να γνωρίζουν τους άτυπους κανόνες του δρόμου (π.χ. την κόρνα ή το φλάς πριν την προσπέραση).
- Πριν από την ενοικίαση ενός αυτοκινήτου να ελέγχουν την κατάσταση του (τροχούς, ζώνες ασφαλείας, τους εφεδρικούς τροχούς, τα φώτα, τα φρένα κ.λπ.).
- Να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί σε μια χώρα όπου η κυκλοφορία διεξάγεται στην απέναντι πλευρά του δρόμου από εκείνη στη χώρα διαμονής τους. Να μην οδηγούν σε άγνωστους και σκοτεινούς δρόμους. Να αποφεύγουν την οδήγηση μοτοποδηλάτου, μοτοσικλέτας, ποδηλάτου ή τρίκυκλου.
- Να αποφεύγουν την κατανάλωση αλκοόλ πριν την οδήγηση.
- Να οδηγούν πάντα στο όριο ταχύτητας.
- Να φοράνε πάντα ζώνη ασφαλείας εάν υπάρχει.
- Να προσέχουν τα αδέσποτα ζώα.

Για την πρόληψη ατυχημάτων που σχετίζονται με τα ύδατα ψυχαγωγίας και με πνιγμό συστήνεται σε ταξιδιώτες:

- Να επιβλέπουν πάντα τα παιδιά που βρίσκονται κοντά σε ύδατα
- Να μην πίνουν αλκοόλ πριν από οποιαδήποτε δραστηριότητα σε ύδατα.
- Να εκτιμούν το βάθος του νερού πριν από την κατάδυση, και να αποφεύγουν τις καταδύσεις όπου δεν υπάρχει ορατότητα του πυθμένα.
- Να μη βυθίζουν άλλους στο νερό.
- Να χρησιμοποιούν σωσίβια όταν χρειάζεται.
- Να δίνουν προσοχή στις παλίρροιες και τα ρεύματα.

Όσον αφορά τη πρόληψη κινδύνου που σχετικά με τη βία συστήνεται όπως οι ταξιδιώτες να μην ταξιδεύουν τη νύχτα ή μόνοι τους και να αποφεύγουν την ενδυμασία με ακριβά ρούχα ή αξεσουάρ καθώς επίσης και τη διαμονή στο ισόγειο του ξενοδοχείου. Σε περίπτωση που ο ταξιδιώτης βρεθεί αντιμέτωπος με ένα κακοποιό συστήνεται να μην αντισταθεί στον επιτιθέμενο.

Βιβλιογραφία

1. World health Organization. International Travel and health. Available at <http://www.who.int/ith/en/index.html> [accessed 19/1/2018]
2. Wilder-Smith A, Wantz C, Anderson R, et al. International travel and health. Chapter 4. Geneva, Switzerland: World Health Organization, 2007.
3. Robert S, Grieve S. Epidemiology Morbidity and Mortality in Travelers In Keystone et al. Travel Medicine, 3rd edition, Elsevier; 2013: 5-11.
4. Wallace D, Sleet D. Non-infectious risks during travel. Chapter 6. In: Arguin PM, Kozarsky PE, Reed C, eds. CDC Health Information for International Travel 2008 Atlanta: US Department of Health and Human Services, 2008.
5. Hargarten SW, Güler Gürsu K. Travel-related injuries, epidemiology, and prevention. In: DuPont HL, Steffen R, eds. *Textbook of Travel Medicine and Health*. Hamilton, Ontario: BC Decker; 1997: 258–261.
6. [Scope and patterns of tourist accidents in the European Union](#). Available at ec.europa.eu/health/ph.../2001/injury/fp_injury_2001_frep_10_en.pdf [accessed 18/1/2018]
7. McInnes RJ, Williamson LM, Morrison A. Unintentional injury during foreign travel: a review. *J Travel Med* 2002; 9: 297 – 307.
8. MacPherson DW, Gushulak BD, Sandhu J. Death and international travel – the Canadian experience: 1996 to 2004. *J Travel Med* 2007; 14: 77 – 84.
9. Tonellato DJ, Guse CE, Hargarten SW. Injury deaths of US citizens abroad: new data source, old travel problem. *J Travel Med*. 2009;16:304-10.